

SVENSKT NÄRINGSLIV

Miljö- och energidepartementet
Filip Vestling

Vår referens/dnr:
35/2018

Er referens/dnr:
M2018/00560/Ee

2018-04-10

Remissvar

Remiss av Statens energimyndighets rapport ER 2018:6 Slopande av anslutningskostnader för havsbaserad vindkraft

Sammanfattning

- Svenskt Näringsliv anser att anslutningskostnaderna för havsbaserad vindkraft inte bör slopas, varken helt eller delvis.
- Havsbaserad vindkraft bör, liksom andra kraftslag, bära sina egna kostnader.
- Ett särskilt stöd till havsbaserad vindkraft, oavsett om det sker genom slopande av anslutningsavgiften eller någon annan form av stöd riktat just till havsbaserad vind vore att frångå principen om teknikneutralitet, samt riskerar att snedvrider konkurrensen på elmarknaden, med potentiellt negativa konsekvenser för elsystemets och marknadens funktion som följd.
- Eftersom havsbaserad vindkraft idag är betydligt dyrare att bygga än de billigaste kraftslagen, är det mycket svårt att se att ett slopande av anslutningskostnaderna skulle kunna bidra till en kostnadseffektiv utveckling av elsystemet.
- Kostnaden för kunderna som ett slopande skulle medföra är okända, men skulle potentiellt kunna bli mycket höga. För näringslivet, och särskilt elintensiva sektorer, riskerar detta att försämra den internationella konkurrenskraften.
- De två modellerna är inte färdigutredda. Innan eventuella beslut kan fattas måste utestående frågor analyseras, t ex vad gäller EUs statsstödsregler.

Inledning

En väl fungerande elmarknad med långsiktigt konkurrenskraftiga priser är av central betydelse för hela det svenska näringslivet. Svenskt Näringsliv anser principiellt att subventioner bör användas med stor försiktighet, eftersom de riskerar att sätta marknadens normala funktioner ur spel och snedvrider konkurrensen, samtidigt som det kan bli kostsamt för kunderna.

Utgångspunkten måste vara att skapa ett elsystem med låg klimatpåverkan som är kostnadseffektivt och till så låg kostnad för samhället och elkunden som möjligt, samtidigt som en trygg och stabil elförsörjning säkerställs i hela landet.

Redan idag påverkar elcertifikatsystemet elmarknaden och dess funktion. Även om Svenskt Näringsliv generellt anser att stöd ska användas med stor försiktighet, att de ska vara avgränsade såväl i tid som i volym och att man måste iaktta stor försiktighet så att det inte påverkar marknaden på ett oönskat sätt har vi ändå bedömt elcertifikatsystemet som ett bra alternativ. Elcertifikatsystemet har trots allt varit ett system baserat på teknikneutralitet bland förnybara energikällor, och premierat de tekniker som är mest kostnadseffektiva och konkurrenskraftiga – till gagn för en låg kostnad för kunderna. Att addera på ett stöd till en specifik förnybar teknik, här i form av slopade anslutningsavgifter, kommer att påverka såväl elmarknaden som helhet, som elcertifikatsystemet. Det vore att frånga principen om teknikneutralitet, och dessutom specifikt gynna en avsevärt mycket dyrare teknik är de tekniker som är mest konkurrenskraftiga.

I en rapport från 2017 konstaterar Energimyndigheten att ett särskilt stöd till havsbaserad vindkraft inte är motiverat, åtminstone inte före 2030. Som skäl anges att nyttan av ny elproduktion innan dess är liten, och snarast riskerar att påverka elsystemet negativt. Vidare anges att de samhällsekonomiska kostnaderna överstiger nyttan, att kostnaden för kunden ökar och att det finns en stor potential för tekniker som är billigare. I rapporten som nu remitterats vidhåller Energimyndigheten denna bedömning.

Svenskt Näringsliv delar Energimyndighetens bedömning att nyttan av ny elproduktion i dagsläget är liten. Det är först bortom 2030 som det kommer finnas ett reellt behov av ny elproduktion på marknaden. Detta var också skälet till varför Svenskt Näringsliv kritiserade förlängningen och utökningen av elcertifikatsystemet i samband med Energiöverenskommelsen med motivet att det är samhällsekonomiskt oklokt att i det läget stödja ytterligare ny elproduktion. Detsamma gäller havsbaserad vindkraft, som dessutom är en avsevärt dyrare teknik än de som idag byggs inom ramen för elcertifikatsystemet.

Frågan om ett eventuellt slopande av anslutningskostnaderna härrör från energiöverenskommelsen, där det står att: *"anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas."* Överenskommelsen kräver således inte att anslutningskostnaderna slopas. När nu även denna utredning pekar på att ett särskilt stöd till havsbaserad vindkraft – i detta fall genom slopande av anslutningskostnaderna - inte är lämpligt vare sig ur ett samhällsekonomiskt- eller elsystemsperspektiv, bör partierna bakom energiöverenskommelsen ta beslut om att inte gå vidare med frågan.

Anslutningskostnaderna bör inte slopas

I rapporten beskrivs att målet med uppdraget är att lämna förslag på en utformning av slopad anslutningsavgift som uppfyller följande utgångspunkter:

1. Det ska skapa likvärdiga villkor i förhållande till landbaserad vindkraft och till havsbaserad vindkraft i andra länder runt Östersjön.
2. Vara förenlig med kostnadseffektiv energiförsörjning och underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart energisystem.
3. Vara genomförbart med hänsyn tagen till EUs statsstödsregler
4. Anpassas med hänsyn till en helhetssyn på elsystemet samt till positiva och negativa effekter på berörda aktörer och för miljön.

Svenskt Näringsliv anser att förslagen i rapporten brister på samtliga av dessa punkter av följande skäl:

Skapar inte likvärdiga villkor

Ett slopande av anslutningskostnaderna skulle inte skapa likvärdiga villkor med landbaserad vindkraft, utan snarast skulle riskera att snedvrیدا konkurrensen.

Varken kostnads- eller samhällsekonomiskt effektivt

Det kan inte betraktas som kostnadseffektivt att subventionera fram elproduktion som är långt ifrån det billigaste alternativet att bygga. Det är även mycket svårt att se samhällsnyttan av att genom ytterligare subventioner driva in elproduktion som inte efterfrågas av marknaden, eftersom detta riskerar sätta marknadens funktion ur spel och tränga undan annan fossilfri elproduktion som inte nått sin tekniska livslängd.

Osäker nytta för systemet

Det går inte att utröna huruvida slopade anslutningsavgifter för havsbaserad vindkraft skulle vara positivt eller negativt för elsystemet som helhet, eftersom det inte går att veta var denna skulle byggas.

Kostnaderna okända

Energimyndigheten har i rapporten inte kunnat visa hur stora kostnaderna av förslagen skulle bli. För näringslivet, och särskilt de elintensiva branscherna, är de totala kostnaderna för el en viktig parameter för konkurrenskraften. Att fatta beslut om ett slopande av anslutningskostnaderna, utan att veta hur mycket det skulle kosta kundkollektivet och vad konsekvenserna skulle bli, vore oansvarigt.

Förslagen är inte färdigutredda

Som påpekas upprepade gånger i rapporten, finns ett antal obesvarade frågor som är av stor vikt för förslagets lämplighet och genomförbarhet. Inte minst är EUs statsstödsregler ett område som måste analyseras vidare.

Svenskt Näringslivs samlade bedömning är därmed att anslutningskostnaderna inte bör slopas.

De två modellerna i rapporten

Fullt slopande genom flyttad anslutningspunkt och finansiering via stamnätstariffen

Förslaget om helt slopad anslutningskostnad via finansiering genom stamnätstariffen är helt oacceptabel ur ett kund- och samhällsperspektiv. Detta skulle potentiellt medföra mycket höga kostnader för elkunderna, som inte går att förutse på förhand eller styra. I rapporten påpekas att denna modell skulle kunna medföra kostnader som är mer än dubbelt så höga som alternativet med delvis slopade anslutningskostnader.

Eftersom den som vill bygga en vindkraftsanläggning till havs helt slipper kostnaden för anslutningen, försvagas incitamenten att välja en lokalisering som ger en så kostnadseffektiv anslutning som möjligt.

Vidare konstateras i rapporten att *"slutsatsen blir att statliga satsningar på havsbaserad vindkraft i form av slopade anslutningskostnader har en hög alternativkostnad både avseende annan förnybar elproduktion och nät. Givet målet om 100 procent förnybar el är förslaget kostnadsineffektivt."*

Delvis slopande genom stöd till delar av anslutningskostnaderna

Som framgår av rapporten har denna modell fördelar jämfört med ett fullständigt slopande, bland annat att det innebär en begränsning av kostnaden för kunden. Hur stor kostnaden skulle bli för kundkollektivet är dock oklart.

Trots att detta förslag i flera avseenden är bättre än det första alternativet kvarstår faktum att kostnadseffektiviteten brister och att den samhällsekonomiska nyttan av att slopa hela eller delar av anslutningsavgiften saknas.

Därför bör anslutningskostnaderna inte slopas, varken helt eller delvis.

Stockholm som ovan

Maria Sunér Fleming
Enhetschef energi, infrastruktur och miljö
0733-017315

Linda Flink
Expert Energi och Klimat
070-3634852